

Lääkehoidon kokonaisarviointi iäkkäillä

Paula Timonen

Proviisori LHKA

paula.timonen@prodosis.fi

Pro dosis

8.9.2016

Pro dosis Oy

Turvallinen lääkehoito

- Vaatii tietoa, ammattitaitoa, asennetta, suunnitelmallisuutta, sitoutumista ja seurantaa
- Edellyttää potilaan tietojen päivittämistä ja jakamista lääkehoidon toteutuksesta vastaaville henkilöille
- Onnistuu parhaiten eri ammattilaisten, läheisten ja potilaan välisenä yhteistyönä rakentavassa ilmapiirissä

8.9.2016

Pro dosis Oy

8.9.2016

Pro dosis Oy

8.9.2016

Pro dosis Oy

Lääkehoidon ongelmat

- Lääkkeen valinta/määrittäminen
  - Useita hoitavia lääkäreitä
  - Merkittävä monilääkitys
  - Runsaasti itsehoitolääkkeitä, luontais- ja rohdostuotteita
  - Yhteisvaikutukset
  - Päällekkäiset lääkitykset
  - Vanhuksille sopimattomat lääkkeet
  - Kasautuvat farmakologiset riskitekijät: mm. sedatiivisuus, antikolinergisyys, serotonergisyys
  - Epätarkoituksenmukaiset lääkkeet
  - Lääkehoidon heikko teho
  - Haittavaikutukset

- Lääkkeen käyttö/käyttäjä
  - Huono hoitoon sitoutuminen > yli-/alilääkitys
  - Vaikeus käyttää lääkevalmistetta
  - Taloudelliset tekijät
  - Väärään aikaan otetut lääkkeet

Kuva: Vantaan kaupunki

8.9.2016

Pro dosis Oy

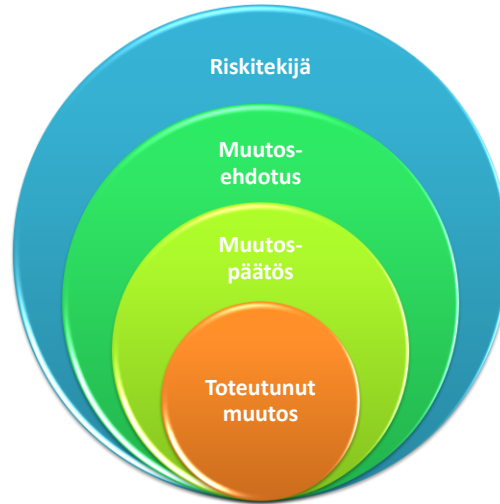
Lääkehoidon ongelmat ovat yleisiä

- Yli 130 000 yli 75-vuotiasta merkittävästi monilääkittyä
- Vain 1/3-1/2 potilaista käyttää lääkettä ohjeen mukaan
- Jopa joka 2. iäkkäällä lääkehaitta
- Lääkitysongelma sairaalahoidon syynä 10-30 %:lla iäkkäistä potilaista
- Suomessa laitoshoidossa olevista iäkkäistä 35 % käyttää vanhuksilla vältettäviä lääkkeitä
- Laitoshoidossa olevilla suomalaisilla vanhuksilla on käytössä kolminkertainen määrä psyykenlääkkeitä muihin Pohjoismaihin verrattuna
- Uni- ja rauhoittavat lääkkeet voivat heikentää pysyvästi iäkkään ihmisen kognitiivista toimintakykyä
  - Vähintään joka 4. iäkäs käyttää
  - Keskimääräinen käyttöaika vanhuksilla 8 vuotta

8.9.2016

Pro dosis Oy

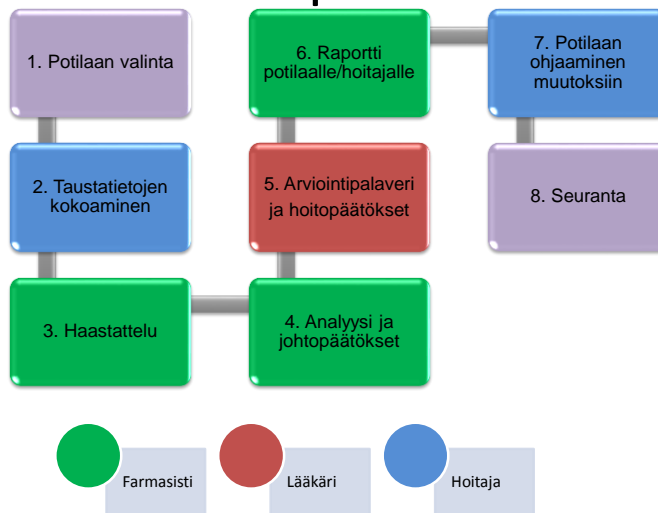
Lääkitysmuutoksen taustalla on riskitekijän tunnistaminen

8.9.2016

Pro dosis Oy

Moniammatillinen LHKÄ-prosessi

8.9.2016

Pro dosis Oy

Vanhusten lääkehoito ajan tasalle

Kokemuksia moniammatillisesta lääkehoidon kokonaisarvioinnista

- Lääkelistat saadaan ajan tasalle
- Lääkityksen epäkohtia paljastuu
  - Muutosehdotuksia kotihoidossa keskim. 6-7/potilas
- Lääkärin päätöksenteko nopeutuu
  - Toteutettuja lääkitysmuutoksia keskim. 3-4/potilas
  - Lääkemäärä pienenee keskim. 1-2 lääkkeellä/potilas
- Lääkehoidon seuranta tehostuu
- Hoitajien lääkehoito-osaaminen vahvistuu
- Hoitajat tutustuvat potilaisiin aiempaa paremmin

Milloin LHKA?

- Kotihoito ja hoivakodit
  - Uusi potilas
  - Lääkkeiden koneellisen annosjakelun aloitus
  - Vuosikontrolli
- Terveyskeskus, palveluohjaus ja omaishoito
  - Runsaaseen lääkitykseen liittyvä neuvonnan tarve
  - Toimintakyvyn nopea heikkeneminen
  - Runsas terveystalvelujen käyttö (mm. kaatuilu)

8.9.2016

Pro dosis Oy

Ravitseminen LHKA:ssa

- Alipaino, ruokahaluttomuus
- Yksipuolinen ruokavalio
- Ateriapalvelujen taloudelliset kysymykset
- Ruoka+lääkeaine-yhteisvaikutukset
- Vatsavaivat, erityisesti ummetus
- Protonipumpun estäjät > hapoton maha

8.9.2016

Pro dosis Oy

Potilastapaus

- Yksin asuva 89 v. nainen
- Kotihoito, lääkkeiden koneellinen annosjakelu
- Lääkkeitä 14+2 kpl
- Sydämen vajaatoiminta, eteisvärinä, verenpainetauti, hyponatremia, vyöruusun jälkeinen hermosärky, selvittämättömiä vatsakipuja, voimakasta väsymystä ja huonovointisuutta
- Alhainen verenpaine ja hemoglobiini, keskivaikea munuaisten vt
- ”Silmissä sumenee”, lähes pelkästään makuulla
- Ruokahalu ollut huono jo kuukausia, BMI 17,7 kg/m²

8.9.2016

Pro dosis Oy

Zopinox 7,5 mg tabl	tsopikloni	1x1	Päivävyämys, tarpeeton.	Lopetus vähitellen.	Lopetus vähitellen*
Opamox 15 mg tabl	oksatsepaami	tarv. 1/2-1 x 1-3	Päivävyämys, tarpeeton, säännöllinen käyttö 1/2x3.	Lopetus vähitellen.	Annoksen pienennys**
Malvitona mixt	B-vitamiiniyhdistelmä	30 ml x 2	Päivävyämys.	Lopetus.	Lopetus
Litalgin 500/5 mg tabl	metamitsoli pitofenoni	tarv. 1 x 1-3	Verenvuotoriski, antikolinergi.	Lopetus.	Lopetus
Paroxetin Orion 20 mg tabl	paroksetiini	1/2 x 1	Tarpeeton? Laskee Na-arvoa, lisää metoprololin pitoisuutta, verenvuotoriski ym.	Lopetus vähitellen.	Lopetus
Furesis 20 mg tabl	furosemiidi	1x1	Verenpaine alhainen, lääkkeitä tarkasteltava kokonaisuutena.		
Seloken zoc 95 mg depottabl	metoprololi	1/2 x 1			
Lercanidipin hydrochlorid Actavis 10 mg tabl	lerkanidipiini	1x2		Ilta-annos pois.	Annoksen pienennys 1x1 aamu***
Diovan 160 mg tabl	valsartaani	1 1/2 x 1		Annoksen pienennys 1x1.	Annoksen pienennys 1x1 ***
Levolac 670 mg/ml mixt	taktuloosi	20-30 ml x 2	Voi aiheuttaa pahoinvointia näin suurella annoksella.	Annoksen pienennys mahdollisuuksien mukaan, ruokavalihoito.	Annoksen pienennys 20 ml x 1
Panzor 40 mg enterotabl	pantopratsoli	1x1			
Pravastatin Orion 20 mg tabl	pravastatiini	1x1			
Creon 10 000 150 mg enterokaps	pankreatiini	1x3			
Cohemin depot 1 mg/ml inj	hydroksokobalamiini	1 amp/3 kk			
Calcichew D3 forte 500mg/10 mikrog purutabl	kalsiumkarbonaatti kolekalsiferoli	1x2			
Dinit 1,25 mg/dos suusuihke	isosobididinitraatti	tarv			
Vagifem 10 mikrog emätintabl	estradioli	eom			
Para-Tab 1 g tabl	parasetamoli	1 x 1-3			

8.9.2016

Pro dosis Oy

Ravitsemukseen liittyvät yksityiskohdat

- Huono ruokahalu > suositeltiin apteekin täydennysravintovalmisteita
- Malvitona = alkoholipitoinen ”ruokahalua lisäävä” B-vitamiinivalmiste
- Levolacin annos hyvin suuri
- Protonipumpun estäjä + B12-vitamiini + kalsium-D
- Ruuansulatusentsyymivalmiste

8.9.2016

Pro dosis Oy

Kiitos!

8.9.2016

Pro dosis Oy